

ACC. N:R. 3879

Landskap: Malmöhus Upptecknat av: Jöns Hansson
 Härad: L. Luge de n. Rönnebergs Adress: Kvistofta Wallåkra
 Socken: Kvistofta Berättat av: Jöns Hansson
 Uppteckningsår: 1933 Född år 1848 i Kvistofta

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Uppteckningen rör

Det är nog så att de gamla kvinnorna har tagit mer
 notis om, och har i minnet gammalt steroch m. m.
 än som männen, så att vill man forska efter gam-
 malt får man nog hänvända sig till dem.

Jag har en 81 årig syster vid god vigör som vistats
 hos mig några dagar, och berättat vidliggande skriv-
 velser från och med nr 1 till och med nr 4, det övriga är
 mina egna minnen

Jag kan berätta hur det gick ^{till} med med spritmixingling
 från Sannemark över Öresund till kusten mellan
 Helsingborg och Landskrona ^{år 1860 något in på 70 talet} samt anlägget på
 junglyhed omkring 1869 då jag gjorde min värnpliket

Skriv endast på denna sida!

wänt

11/5

Min mormor ^{sade} att då hennes ^{mor} var ute och gick
kom det en fin herre och frågte om han fick gå-
ra henne sällskap, och så följde han henne hem,
och när de så kom hem såg hon att han hade
horn, och så lade han sig i sängen och förvand-
lade sig till en katt, när så kvinnans man var
hemma lade han sig på en kista, men då han
var borta lade han sig i sängen igen, och hon
kunde ej bli av med den katten.

Så blev hon tillrädd att hon skulle tigga litet
silver av nio kvinnor, och det skulle hon smät-
ta samman till en klump, och den skulle
hon bära på sin kropp och så blev hon av
med den katten. Troddes det.

Moan med
horn förvar
dlat sig till
katt.

4) Länsmannen klädd ut 3879 sig till den Ond. 5
trängade till sig pengaskrin från en ömka.
Det var en man som var död för 8 dagar sen, så
körde sonen till möllan, så kom en som änkan trodde
var den onde klädd i en hud med horn, och sade, nu är
det 8 dagar sen jag tog din man bort, och nu skall
jag taga dig med, men vill du lämna mig ditt pen-
gaskrin så skall du få leva, och det fick han, när så-
sonen kom hem trodde han ej på det han berättat om den
onde, så for han till länsmannen, men han var ej hem-
ma, så kallade han några män, och tog geväret med
sig då de gick ut i skogen, och uppspara den onde om
kvällen, han hade något i munnen som lystes något
så han skulle föreställa sig som själva him, så sade
sonen om han ville lämna skrinet, men det ville
han ej, så sköt han honom med två skott så föll han
död till marken, då de så undersökte honom var det
själva länsmannen. I anledning av ovan tecknade kan
man tänka, att det i fordnå tidern var åtskilliga tjänstemän
m. f. som bedrev tillhör. Skriv endast på denna sida! lighet med tillhjälp av

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den visshetsförelse, som vickhärge folk i den
Gambas Tidern

Det kom en gammal nordbagga karing till min
mor och stanna först ute och titta på hansen, så kom
så kom hon in och sade gusfe, här trifs ej så
så mycket som en höna, för här går ett skarn
ikring ert hus morgon och kväll, som hälsar som
en vän, men är den störste ovän och går så in
och känner på kreaturen så trivdes de ej och bli
sjuka så sade hon, men jag skall hjälpa er, ni
skall sätta stål i mansedören (kostaldet) och så
sätte mor täljknivar i mansedören. så sade hon
ni har en fråg som är sjuktlig och trifs ej, men
jag skall hjälpa er, och så fick mor en bärna son hon
skulle sy in hans skor och den skulle han bära på
sig en tid, så tyckte^{mor} att han blev bättre och det
blev bättre tur med kreaturen

Stål i ko-
staldet -
tur med
kreaturen

Model mot
sjukdom

4) Huru arvättning gick 3879
Lil.

Jag har en 81 årig anförvant, som i sin ungdom var
i Landskrona, och såg en halshuggning av en man
Karl Anderson som mördat 6 personer, den första
var hans ~~far~~ fästman, och den siste var en fängvaktare
så bildades en sk. spetsgård av militär som stod till
slutna runt omkring arvättningplatsen som var
ganska stor, så var det en präst och förde fungen in
i spetsgården, med en bindel för ögonen, men den
rev han av och gick lungt mot döden, då skar präst-
taren med en stor bred yxa med ett enda hugg skit-
te huvudet från kroppen, de skulle ej vidröra honom
med händerna, ty det var lagt rep under honom
varmed han lyftes upp och lagd i en trälida som
sänktes ned i en grav, och fick ej komma i rikt jord.
Det var mycket folk från byggderna runt omkring
som av nyfikenhet såg denna arvättning.

5) Hästplakt - rackare. 3879

Det var ett otillbörligt djurplågeri då de skulle
avliva en utarbetad gammal häst i den gamla
tiden troligen för lång tid tillbaka, det skulle
ej vem som helst göra, utan det var en särskild
man som som kallades rackare, så togs hästen
ut på en åker avlägset från husen då rackaren
stäck knivern i bringan eller halsen så han träf-
fa stora blodådran, så pistades han omkring i en
lina tills han stupade omkull av blodförlusten och
så tog rackaren huden av den, så fick kadavret
bli liggande på marken, der hundar och rorfog-
lar kalasade på det så länge kött var på benen.
Jag minns jag att jag på avstånd såg hur
rorfoglar krettrade omkring det, men var hemmet
rädd för att gå i närheten av det. Ja det var ett
hemskt djurplågeri, av ett av våra nyttigaste och
vackraste husdjur. Jag minns mycket väl då de

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

talade om Jonas räckare i Landstämman
 han bodde som av barnen ansågs som en
 värdelig indridid, och skrämdes med, är du
 inte snäll så kommer räckaren, han var mån
 om sin värdighet, så att då han tilltalades fick
 han ej tituleras som räckare, utan då tituleras
 som nattmar. Så var det ett bruk att vid jul-
 tiden kom räckare käringen till de ställen
 der räckaren avlivat häslar under året och
 skulle ha tö (färs) det är märkligt att räckare-
 ketiteln har hållit sig ända in i vår tid
 säson då en man vill smöda en annan säson
 du e en räckare

Räckare-
 käringen
 skulle ha
 färs till vid
 julen.

Det kan nog intresera våra efterkommande att ha någon kännedom om hur komuni-
kationerna gestaltat sig, innan järnvägarna
kom till stånd, då hade bönderna i byggderna
kring gästgivaregårdarna skuts skyldighet att
skutta resande det var två s. k. skutstavlor av
brädbitar med hark i att hänga ^{om} innar stugudörr
som sirkulerade i kring i byggen efter en viss upp-
gård felan, den ena tavlan ^{var} för enspäns skuts och
den andra för tvåspäns, när såv resande kom
till gästgivaregården och begärde skuts var der
en s. k. hållkar som var lejd av gästgivaren, som
skulle ha reda på hos vem tavlorna var och
buda dem att skutta, då skutta en var utgången
för den som hade tavlan skulle den sändas till
den som derefter var i tur att skutta, de hade
fem daler (cirka 83 öre) milen för enspäns skuts, och

Skriv endast på denna sida!

D Tavlan för enspäns skuts var cirka en fot lång
och höjden var änd
och något bredare med en skära på, och två spän-
Tavlan något större med två skärer på.

Som var för endast en person, och dubbelt så mycket för 2 spärs skuts för 2 eller högst 3 personer och då fick de betala $\frac{1}{3}$ del mer, var det större sällskap, fick de requirera mer än en skuts. Dett var bräddast vid jultiden med skutsar, då resande skulle besöka anförvanter och vänner, det var s. k. fint folk som besökte herregårdarna i orten. Skuttsarna pågick såväl natt som dag utom då vädrät var till hinder så de ej fröde sig ut, det var en nyligen konfirmerad pojke som var legd att utom andra syslor, som skutspojke vid gårdarna varje gård, då skuts-tavlarn var på gården, var det med vemod pojken gick sängs, ty han kunde bli uppkallad under natten att ut att skuttsa. isynnerhet under vintern var det ej så roligt. När så järnvägarna kom till stånd blev böndernas skuttskyldighet upphävd, till gästgivare gårdarna hörde mer eller mindre jordbruket så blev det gästgivarna

9
som skuttsa resande som gick ure vid stationer
na, och skulle vidare ut i byggen, detta höll i
Tils bilarna kom till, vid de stationer gästgivarer
der ej järnvägs stationer var, upphörde såväl skuto
som gästgiveri.

Ennär telegrafen kom till stånd mellan Landskrona
och Helsingborg var det en cirka 30 år rätt så lång
man, som hette Fyrmarke troligen ett sjöbo antaget
namn, och kallades Landskrona löpare, han hade
svart tvärkljft hår, som räckte ner på axlarna
samt något liknade en kokard i mössan, han varken
sprang eller gick ^{en} liksom något mittemellan, utbrakt
var annan dag mellan Landskrona och Helsingborg
med brev och ärend, som han utträttade ordentligt
han ansågs i allmänhet som ett original.

men det är kanske ej något som intresserar vederbörande.
annars har jag ej något vidare att berätta.

Jag vill antaga att Lunds Universitets Föreläsningsskrifter
årsbok även kommer att utgivas även 1834, i så fall
skall jag be att få den i sinom tid såsom ersättning
för postkost då jag är villig att ersätta skillnaden.

Kvistofka Wallåkra i november 1933

Jöns Hansson